

Jumayev Yo'ldosh G'afurovich

Buxoro davlat universiteti

yurisprudensiya kafedrası dotsenti, yuridik

fanlari bo'yicha falsafa doktori (Phd)

MILLIY O'ZINI O'ZI BOSHQARISH ORGANLARINING FUQOROLIK JAMIYATINI RIVOJLANTIRISHDAGI O'RNI

Annotatsiya: Fuqarolik jamiyati - bu erkin, adolatli va barqaror jamiyat bo'lib, unda har bir fuqaro o'zining huquq va erkinliklaridan to'liq foydalanadi hamda jamiyat rivojiga o'z hissasini qo'shadi. Fuqarolik jamiyatini rivojlantirishda milliy o'zini o'zi boshqarish organlari muhim rol o'ynaydi. Ushbu maqolada fuqarolik jamiyatini rivojlantirishda milliy o'zini o'zini boshqarish organlari haqida batafsil ma'lumot berib o'tilgan.

Kalit so'zlar: Milliy o'zini o'zi boshqarish, fuqarolarning faol ishtirokini ta'minlash, mahalliy muammolarni hal qilish, davlat organlari bilan munosabatlarni mustahkamlash, jamiyatda barqarorlikni ta'minlash

THE ROLE OF NATIONAL SELF-GOVERNMENT BODIES IN THE DEVELOPMENT OF CIVIL SOCIETY

Abstract: Civil society is a free, just and stable society in which every citizen fully exercises his rights and freedoms and contributes to the development of society. National self-government bodies play an important role in the development of civil society. This article provides detailed information about national self-government bodies in the development of civil society.

Keywords: National self-government, ensuring the active participation of citizens, solving local problems, strengthening relations with state bodies, ensuring stability in society

РОЛЬ ОРГАНОВ НАЦИОНАЛЬНОГО САМОУПРАВЛЕНИЯ В РАЗВИТИИ ГРАЖДАНСКОГО ОБЩЕСТВА

Аннотация: Гражданское общество — это свободное, справедливое и стабильное общество, в котором каждый гражданин в полной мере реализует свои права и свободы и вносит свой вклад в развитие общества. Органы национального самоуправления играют важную роль в развитии гражданского общества. В статье дается подробная информация о роли органов национального самоуправления в развитии гражданского общества.

Ключевые слова: Народное самоуправление, обеспечение активного участия граждан, решение местных проблем, укрепление связей с государственными органами, обеспечение стабильности в обществе.

Kirish. Fuqarolik jamiyatini rivojlantirishda fuqarolarning o'zini o'zi boshqarish organlarining roli muhim ahamiyatga ega. O'zbekistonda bu organlar, ya'ni mahalla institutlari, jamiyatda ijtimoiy va siyosiy faollikni oshirish, shuningdek, fuqarolarning manfaatlarini himoya qilishda asosiy vosita sifatida xizmat qiladi.

Fuqarolik jamiyati - bu erkin, adolatli va barqaror jamiyat bo'lib, unda har bir fuqaro o'zining huquq va erkinliklaridan to'liq foydalanadi hamda jamiyat rivojiga o'z hissasini qo'shadi. Fuqarolik jamiyatini rivojlantirishda milliy o'zini o'zi boshqarish organlari muhim rol o'ynaydi.

Fuqarolarning O'zini O'zi Boshqarish Organlari quyidagicha talqin qilinadi:

Tashkiliy tuzilma: Fuqarolarning o'zini o'zi boshqarish organlari, asosan, mahalla yig'inlari shaklida tashkil etilgan bo'lib, ular fuqarolarni birlashtirish va ularning umumiy

manfaatlarini ifoda etish maqsadida faoliyat yuritadi. Ushbu organlar jamiyatdagi ijtimoiy muammolarni hal qilishda va jamoat tartibini ta'minlashda bevosita ishtirok etadilar.[2]

Rivojlanish jarayoni: O'zbekiston Respublikasi Prezidentining farmonlariga ko'ra, fuqarolarning o'zini o'zi boshqarish organlarining ahamiyatini oshirish, ularni davlat va nodavlat tashkilotlari bilan hamkorlikda faoliyat yuritishga rag'batlantirish maqsad qilingan.[2] Bu jarayon 2017-yildan boshlab kuchaytirilgan bo'lib, fuqarolar yig'inlarining moddiy-texnika bazasini mustahkamlash va ularning ijtimoiy roli kuchaytirilishi ustuvor yo'nalish sifatida belgilangan.[3]

Milliy o'zini o'zi boshqarish organlari deganda, odatda mahalliy kengashlar, qishloq va mahalla fuqarolar yig'inlari, shuningdek, boshqa shakldagi o'zini o'zi boshqarish organlari tushuniladi. Ushbu organlar fuqarolarning o'z hududidagi muammolarni hal qilishda, jamiyatni boshqarishda va davlat organlari bilan munosabatlarda ishtirok etishini ta'minlaydi.

Milliy o'zini o'zi boshqarish organlarining fuqarolik jamiyatini rivojlantirishdagi o'rni quyidagi yo'nalishlarda namoyon bo'ladi:

Fuqarolarning faol ishtirokini ta'minlash. O'zini o'zi boshqarish organlari fuqarolarga o'z fikrlarini bildirish, takliflar kiritish va qarorlar qabul qilishda ishtirok etish imkoniyatini beradi. Bu esa fuqarolarning jamiyat hayotiga daxldorlik hissini oshiradi va ularning faolligini rag'batlantiradi.[3]

Mahalliy muammolarni hal qilish. O'zini o'zi boshqarish organlari mahalliy darajadagi muammolarni aniqlash va ularni hal qilishda muhim rol o'ynaydi. Ular fuqarolar bilan hamkorlikda ish olib borib, eng dolzarb masalalarni ko'rib chiqadi va ularning yechimini topishga harakat qiladi.[5]

Davlat organlari bilan munosabatlarni mustahkamlash. O'zini o'zi boshqarish organlari davlat organlari bilan munosabatlarda vositachi vazifasini bajaradi. Ular fuqarolarning manfaatlarini davlat organlariga yetkazadi va davlat organlarining qarorlarini fuqarolarga tushuntiradi. Bu esa davlat va jamiyat o'rtasida ishonch va hamkorlikni mustahkamlashga yordam beradi.

Jamiyatda barqarorlikni ta'minlash. O'zini o'zi boshqarish organlari jamiyatda barqarorlikni ta'minlashda muhim rol o'ynaydi. Ular fuqarolar o'rtasida kelishmovchiliklarni hal qilishda, nizolarni bartaraf etishda va jamiyatda tinchlik va osoyishtalikni saqlashda ko'maklashadi.[3]

O'zbekistonda milliy o'zini o'zi boshqarish organlarining faoliyati qonun bilan tartibga solingan. "Fuqarolarning o'zini o'zi boshqarish organlari to'g'risida"gi qonun ushbu organlarning vakolatlari, vazifalari va faoliyat tartibini belgilaydi.

Milliy o'zini o'zi boshqarish organlarining fuqarolik jamiyatini rivojlantirishdagi o'rni chet el tajribasi bilan solishtirishdagi natijalarni qo'lga kiritamiz.[9]

Chet el tajribasida o'zini o'zi boshqarish organlarining roli va ahamiyati turlicha bo'lishi mumkin. Masalan, AQShda "community governance" tushunchasi keng tarqalgan bo'lib, bu fuqarolarning mahalliy darajada o'z muammolarini hal qilishda faol ishtirok etishini nazarda tutadi. Yevropa mamlakatlarida esa "local government" organlari muhim rol o'ynaydi va ular fuqarolar bilan yaqin hamkorlikda ish olib boradi.[6]

Quyidagi jadvalda O'zbekiston va boshqa mamlakatlardagi o'zini o'zi boshqarish organlarining ba'zi xususiyatlari solishtirilgan:

Xususiyat	O'zbekiston	AQSh	Fransiya
Organlarning nomi	Mahalla fuqarolar yig'ini	Community boards, Neighborhood councils	Conseils de quartier
Vakolatlari	Mahalliy ahamiyatga molik masalalarni hal qilish, fuqarolarning manfaatlarini ifoda etish	Mahalliy darajada maslahat berish, loyihalarni ishlab chiqish va amalga oshirish	Mahalliy darajada maslahat berish, loyihalarni muhokama qilish

Davlat organlari bilan munosabatlari	Davlat organlari bilan hamkorlikda ish olib boradi	Davlat organlaridan mustaqil faoliyat yuritadi	Davlat organlari bilan hamkorlikda ish olib boradi
Fuqarolarning ishtiroki	Fuqarolarning yig'inlarda va boshqa tadbirlarda ishtirok etishi	Fuqarolarning kengashlarda va komissiyalarda ishtirok etishi	Fuqarolarning yig'inlarda va maslahatlashuvlarda ishtirok etishi

Chet el tajribasidan O'zbekistonda fuqarolik jamiyatini rivojlantirish uchun quyidagi yo'nalishlarda foydalanish mumkin:

O'zini o'zi boshqarish organlarining vakolatlarini kengaytirish. Ularga mahalliy darajada ko'proq qarorlar qabul qilish va mustaqil faoliyat yuritish imkoniyatini berish.[4]

Fuqarolarning o'zini o'zi boshqarish organlari faoliyatida ishtirokini rag'batlantirish. Buning uchun turli xil tadbirlar, maslahatlashuvlar va loyihalar tashkil qilish.

O'zini o'zi boshqarish organlari va davlat organlari o'rtasida hamkorlikni mustahkamlash. Bu fuqarolarning manfaatlarini samaraliroq ifoda etishga yordam beradi.

O'zini o'zi boshqarish organlarining faoliyatini o'rganish va tahlil qilish. Ularning ish uslublarini takomillashtirish va samaradorligini oshirish.

Shuni ta'kidlash kerakki, har bir mamlakatning o'ziga xos sharoitlari va tajribasi mavjud. Shuning uchun chet el tajribasidan foydalanishda O'zbekistonning milliy va madaniy xususiyatlarini hisobga olish zarur.

XULOSA.

Fuqarolarning o'zini o'zi boshqarish organlari fuqarolik jamiyatini rivojlantirishda muhim rol o'ynaydi. Ular fuqarolarning manfaatlarini ifodalash va himoya qilish, mahalliy boshqaruvda ishtirok etish, jamoat tartibini ta'minlash va ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanishga ko'maklashish kabi muhim funksiyalarni bajaradilar. Fuqarolarning o'zini o'zi boshqarish organlari larning faoliyatini yanada takomillashtirish orqali fuqarolik jamiyatini yanada rivojlantirishga erishish mumkin.

Ular fuqarolarning faol ishtirokini ta'minlash, mahalliy muammolarni hal qilish, davlat organlari bilan munosabatlarni mustahkamlash va jamiyatda barqarorlikni ta'minlashga ko'maklashadi. Shuning uchun ham milliy o'zini o'zi boshqarish organlarining faoliyatini qo'llab-quvvatlash va rivojlantirish fuqarolik jamiyatini rivojlantirishning muhim shartlaridan biridir.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. <https://president.uz/oz/lists/view/228>
2. https://uz.wikipedia.org/wiki/Fuqarolarning_o%CA%BBzini_o%CA%BBzi_boshqarish_organlari
3. Walzer M. Equality and Civil Society. In: Alternative Conceptions of Civil Society. Ed. by S.Chambers and W.Kymlicka. Princeton: Princeton Univ. Press.2002.
4. Баранов Н.А. Трансформации современной демократии: Учебное пособие.СПб.: Балт. гос. техн, 2006
5. Гоббс Т. Избранные произведения. В 2-х томах. Т.2. М., 2006.
6. Д.Грин. Возвращение в гражданское общество. Социальное обеспечение без участия государства/Пер. с англ. М.: Новое издательство, 2009. 34-бет.
7. Жакбаров М. Комил инсон ғояси: тарихий- фалсафий таҳлил. – Т.:Абу Али ибн Сино нашри., 2000.
8. Квинт В.Л. Стратегиялаш назарияси ва амалиёти. –Т.: Тасвир, 2018.
9. Одиқориев Х. Конституция ва фуқаролик жамияти. – Тошкент: Шарқ, 2002.
10. Панарин А.С. Глобальное политическое прогнозирование. – М.: Статут, 2008.